

MEMO

Van Luuk Smink & Ralf ter Beek
Telefoon 074-2459429 / 074-2459704
Datum 16 juli 2010
Onderwerp (Tijdelijk) inzaaien braakliggende terreinen - prairies
Kopie aan Henk Jan Tromp - Jeannet Ordeman

Aan Wethouder Jan Bron

Wijkservice

Postbus 18
7550 AA Hengelo

3H

Aanleiding

Tijdens de raadsvergadering van 14 april 2009 is een initiatiefvoorstel ingediend (en unaniem aangenomen) om *'braakliggende terreinen, die liggen aan de toegangswegen naar het centrum en waar in 2009 nog niet gebouwd gaat worden, te egaliseren en vervolgens in te zaaien met zonnebloemen, klaprozen of ander mooi eenjarig zaaigoed, zodat het aanzicht van Hengelo voor de burgers en passanten van Hengelo er beter en vooral vrolijker uit komt te zien'*.

Op basis van dit initiatiefvoorstel heeft het college vervolgens besloten (reg. nr. 294118) om:

- *Akkoord te gaan met het inzaaien van het braakliggende perceel op de kruising Händelstraat/Oldenzaalsestraat met een bijenhuis mix. Alvorens ingezaaid kan worden, zal het perceel worden geklepeld, gefreesd en geëgaliseerd.*
- *Het perceel aan de Deldenerstraat wordt door werkzaamheden (Gezondheidspark) nog druk bereden. Dit braakliggende perceel (0,25 hectare) is pas volgend voorjaar geschikt om te worden ingezaaid.*
- *Kennis te nemen van de mailing aan de eigenaren van de overige braakliggende terreinen langs invalswegen en in de binnenstad.*

Mailing

In juni 2009 is een mailing gestuurd naar de projectontwikkelaars (**bijlage 1**). In deze brief vroegen we aandacht voor de mogelijkheden om de door projectontwikkelaars beheerde braakliggende terreinen in de binnenstad of langs invalswegen tijdelijk in te zaaien. Hierop hebben we slechts 1 reactie ontvangen. In deze reactie gaf men aan niet geïnteresseerd te zijn in verband met het risico op de mogelijke vestiging van beschermde flora en fauna.

Stand van zaken

- Het perceel aan de Händelstraat/Oldenzaalsestraat is vorig jaar ingezaaid met een zogenoemde bijenmix. Het perceel aan de Deldenerstraat zou dit voorjaar worden ingezaaid. Maar door ontwikkelingen ligt dit perceel niet langer in beheer bij de gemeente.
- In het voorjaar van 2010 is opnieuw een inventarisatie uitgevoerd naar de braakliggende terreinen in Hengelo. Deze inventarisatie is als kaart en als Excel-bestand bijgevoegd in **bijlage 2 en 3**. Tevens zijn foto's gemaakt. Een constatering is dat met name de fysieke afsluiting (hekken) van de terreinen het beeld negatief beïnvloedt (de artikelen 4.8 t/m 4.10 van de bouwverordening regelen de veiligheid op bouwterreinen). Verder is de bouw op een aantal terreinen al gestart of vindt de start op zeer korte termijn plaats. Een aantal andere terreinen is al (deels) begroeid.
- Dhr. J.H. Zwienenberg (lid van het KNNV en het IVN) heeft in mei 2009 en op 1 juli 2010 een tweetal brieven verzonden gericht aan wethouders Bron en Oude Alink (**bijlage 4**). Meneer geeft een overzicht van wat er gebeurt met een terrein waar niets aan wordt gedaan. In het eerste en tweede jaar vestigen zich al verscheidene soorten. Na 3 jaar worden op een terrein al 30 tot 40 soorten aangetroffen met een bijbehorend insecten- en vogelleven. Meneer pleit voor 'de natuur haar gang laten gaan' in plaats van inzaaien. Deze planten hebben minder goede grond nodig, ogen het gehele jaar fraai en hebben weinig tot geen onderhoud nodig.

- Op dit moment vinden nog ontwikkelingen plaats op het gebied van wet- en regelgeving voor *tijdelijke natuur*. In afwachting van deze ontwikkelingen is geen nieuwe mailing naar de grondeigenaren gestuurd. Welbions heeft aangegeven te willen meewerken aan een 'groene' invulling (**bijlage 5**).

Hieronder worden de ontwikkelingen rondom tijdelijke natuur kort weergegeven.

Ontwikkelingen Flora – en Faunawet; tijdelijke natuur

In heel Nederland is ruim 35.000 hectare grond (dit wordt naar verwachting alsmeer door de economische crisis) in afwachting van uitvoering van het bestemmingsplan. Vaak duurt het meerdere jaren voordat er daadwerkelijk gestart wordt met de bouw. Tot dit tijd ligt het terrein braak. In het verleden gebeurde het nogal eens dat grondeigenaren er bewust voor kozen om het bewuste perceel oninteressant te maken en houden voor flora en fauna (bijvoorbeeld door gif te spuiten, of door het regelmatig om te ploegen of kort te maaien). Op die manier blijft de grond onaantrekkelijk voor planten en dieren. Want komen er beschermde soorten op het terrein af, dan kan hun aanwezigheid verdere ontwikkelingen op het terrein tegen houden of vertragen (Flora- en Faunawet).

De wetgeving werkt hierdoor op dit punt averechts. Dit gegeven is niet onopgemerkt gebleven bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Op dit moment wordt een aantal pilot projecten in Nederland voorbereid, waarbij **tijdelijke natuur** wordt gerealiseerd. Deze projecten dienen om het geschreven beleid op dit onderwerp te testen en waar nodig aan te passen. **Het is met deze nieuwe beleidslijn mogelijk om – voorafgaand aan het inzaaien/natuurlijk maken van een braakliggend terrein - een ontheffing aan te vragen, zodat (enkele maanden of jaren later) toch met de werkzaamheden kan worden gestart als beschermde flora/fauna zich op het terrein heeft gevestigd.**

Wat betekent dit nu concreet voor de gemeente Hengelo? Om deze vraag te kunnen beantwoorden is er contact opgenomen met het InnovatieNetwerk, de ontwikkelaar van deze beleidslijn. Tijdens een gesprek met hen en het bezoek aan een symposium over tijdelijke natuur (16 juni 2010 te Amsterdam waar tevens het eerste tijdelijke natuurgebied van Nederland werd geopend), zijn de volgende punten naar voren gekomen:

- De concept Beleidslijn is staand beleid. De verwachting is dat eind 2010/begin 2011 een definitieve versie van de Beleidslijn beschikbaar komt.
- Er worden geen eisen gesteld aan de omvang van het gebied, of de ligging.
- Bij de pilot projecten die op dit moment in Nederland worden voorbereid, is de gemeente in de meeste gevallen grondeigenaar. In andere gevallen betreft het één partij die eigenaar is van een groter gebied (Haven Amsterdam). In Hengelo gaat het om kleinere, versplinterde gebieden met verschillende eigenaren. Naar alle waarschijnlijkheid zal het veel moeite kosten om de betreffende partijen te overtuigen van het belang van tijdelijke natuur. Zeker zolang de beleidslijn nog niet definitief is.
- De ontheffing moet worden ingediend door de grondeigenaar. Voor de gemeente Hengelo gaat het dus om veel verschillende eigenaren. Wel zou het mogelijk zijn om één 'parapluontheffing' aan te vragen die geldig is voor verschillende terreinen binnen de stad (de gemeente zou hierin een faciliterende rol kunnen hebben). Dit is echter nog niet eerder gebeurd in Nederland.

Enkele **voordelen** van tijdelijke natuur die het InnovatieNetwerk voor grondeigenaren noemt:

- Tijdelijke Natuur kan bijdragen aan een goede reputatie van de terreineigenaar (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen = hot!). Tijdelijke Natuur kan bijdragen aan een betere relatie met omwonenden en milieuverenigingen. Kanttekening hierbij is dat de opgebouwde goodwill weer teniet wordt gedaan op het moment dat gestart wordt met de bouw, en de tijdelijke natuur dus weer verdwijnt. Een goed communicatietraject over de startdatum van de bebouwing is daarom essentieel.

- Tijdelijke Natuur zorgt ervoor dat een grondeigenaar zekerheid heeft dat er gestart mag worden met de bouw. Dit staat immers al in de ontheffing aangegeven. De aanwezigheid van beschermde soorten leidt dus niet tot onnodige vertraging.
- Soms is het beheer van tijdelijke natuur goedkoper dan het huidige beheer dat tot doel heeft om soorten te weren.

Ons advies

De braakliggende terreinen in Hengelo kunnen worden verfraaid door ze een 'tijdelijke groene' invulling te geven. Hier kort ons advies:

- Een aantal terreinen ziet er al begroeid uit. Hier hoeven we niets meer aan te doen. Een aantal andere terreinen zou voor inzaaien in aanmerking kunnen komen (mits die keuze wordt gemaakt). En ook zijn er terreinen waar we geen energie in moeten willen steken. Hier is (of wordt op korte termijn) de bouw gestart, of in de ondergrond ligt dermate veel puin/beton dat inzaaien niet of nauwelijks mogelijk is zonder hoge kosten te maken.
- Op korte termijn willen we een afspraak plannen met dhr. Zwienenberg van het IVN/KNNV. In de brief die hij onlangs stuurde, nodigde hij de wethouders Oude Alink en Bron uit om al fietsend enkele terreinen te bekijken. De informatie uit dit overleg willen we gebruiken bij de uitwerking van de discussie over tijdelijke natuur.
- De afdeling Wijkservice gaat in het najaar van 2010 aan de slag met een notitie over hoe we binnen de gemeente om willen en moeten gaan met de flora en fauna. De discussie over tijdelijke natuur zal in deze notitie worden meegenomen.
- Daarnaast wordt het eerder genoemde InnovatieNetwerk benaderd om een presentatie in Hengelo te komen geven over het principe Tijdelijke Natuur. Hiervoor zullen de 'groene' collega's en de betreffende portefeuillehouder(s) worden uitgenodigd. Ook willen we dan meer duidelijkheid hebben over het principe van de parapluontheffing.
- Naar verwachting zal de beleidslijn Tijdelijke Natuur pas eind 2010 definitief zijn. Mogelijk zijn dan ook de eerste resultaten van deze pilotprojecten inzichtelijk. Deze ervaringen kunnen we gebruiken om begin 2011, voorafgaand aan het bloeiseizoen, een mailing naar de grondeigenaren te sturen.
- Rondom een aantal braakliggende terreinen zijn het met name de hekken die zorgen voor een rommelig beeld. Het lijkt erop dat een aantal omheinde gebieden veilig zijn om te betreden. Als dit het geval is, dan biedt de bouwverordening de ruimte om hier geen hekken te plaatsen (en om de hekken te verwijderen). Een en ander zal in goed overleg plaatsvinden met de afdelingen Vergunningen, Handhaving en Stadstoezicht.
- Tot slot zal in de komende maanden ook nader bekeken moeten worden, in hoeverre een nettere invulling van de hekwerken mogelijk is. Bijvoorbeeld door te kiezen voor een afscheiding met daarop kunst, graffiti of schilderijen. Bij de invulling hiervan zouden jongeren een rol kunnen krijgen.